

**PERMINTAAN TERHADAP PERKHIDMATAN
KESIHATAN AWAM : 1990 - 1997**

Projek sarjana ini diserahkan kepada Sekolah Siswazah untuk
memenuhi sebahagian daripada keperluan pengajian

Ijazah Sarjana Ekonomi;
Universiti Utara Malaysia

oleh

NORSHIMA BT. AZMI

© Hak cipta Terpelihara. Norshima bt. Azmi, 2000.

**SEKOLAH SISWAZAH
UNIVERSITI UTARA MALAYSIA**

KEBENARAN MENGGUNA

Dalam menyerahkan projek sarjana ini, sebagai memenuhi keperluan pengajian lepasan ijazah Universiti Utara Malaysia, saya bersetuju bahawa pihak perpustakaan Universiti Utara Malaysia mengadakan projek sarjana ini bagi tujuan rujukan. Saya juga bersetuju bahawa kebenaran untuk membuat salinan sama ada secara keseluruhan atau sebahagian daripadanya, bagi tujuan akademik mestilah mendapat kebenaran daripada penyelia saya atau semasa ketiadaan beliau, kebenaran tersebut boleh diperolehi daripada Dekan Sekolah Siswazah. Sebarang penyalinan, penerbitan atau penggunaan ke atas keseluruhan atau sebahagian daripada projek sarjana ini, untuk pemerolehan kewangan tidak dibenarkan tanpa kebenaran bertulis daripada saya. Di samping itu, pengiktirafan saya dan Universiti Utara Malaysia seharusnya diberikan dalam sebarang kegunaan bahan-bahan yang terdapat dalam projek sarjana ini.

Permohonan untuk kebenaran membuat salinan atau kegunaan lain, sama ada secara keseluruhan atau sebahagiannya boleh dibuat dengan menulis kepada :

**Dekan Sekolah Siswazah
Universiti Utara Malaysia
06010 UUM Sintok
Kedah Darul Aman**

**Sekolah Siswazah
(Graduate School)
Universiti Utara Malaysia**

**PERAKUAN KERJA KERTAS PROJEK
(Certification of Project Paper)**

Saya, yang bertandatangan, memperakukan bahawa
(I, the undersigned, certify that)

NORSHIMA BT. AZMI

calon untuk Ijazah
(candidate for the degree of) Sarjana Ekonomi

telah mengemukakan kertas projek yang bertajuk
(has presented his/her project paper of the following title)

PERMINTAAN TERHADAP PERKHIDMATAN KESIHATAN AWAM : 1990-1997

seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit kertas projek
(as it appears on the title page and front cover of project paper)

bahawa kertas projek tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan,
dan meliputi bidang ilmu dengan memuaskan.
*(that the project paper acceptable in form and content, and that a satisfactory
knowledge of the field is covered by the project paper).*

Nama Penyelia
(Name of Supervisor): Prof. Madya Dr. Ahmad Sobri b. Jaafar

Tandatangan
(Signature)

Tarikh
(Date)

1 Oktober 2000

ABSTRAK

Kajian yang dijalankan adalah bertujuan untuk mengkaji permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan awam di antara tahun 1990 hingga 1997 bagi 14 buah negeri di Malaysia. Berdasarkan kajian-kajian lepas, beberapa angkubah terpilih telah digunakan sebagai proksi kepada permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan awam. Kajian ini juga melihat aspek penawaran perkhidmatan kesihatan awam serta meninjau perkembangan di dalam permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan swasta. Data-data yang digunakan adalah gabungan data-data keratan rentas 14 buah negeri di Malaysia serta data siri masa antara tahun 1990 sehingga tahun 1997. Dari segi permintaan, kajian menunjukkan bahawa bilangan kemasukan dan bilangan penggunaan katil boleh digunakan bagi pengukuran permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan awam. Manakala dari segi penawaran pula, kajian menunjukkan respon bilangan penggenapan katil ke atas permintaan adalah lebih tinggi berbanding respon bilangan doktor. Keputusan ujian seterusnya menunjukkan secara relatif, negeri-negeri yang mempunyai bilangan penggenapan katil per 1000 penduduk yang tinggi turut mempunyai bilangan penggunaan katil yang tinggi, tetapi peratus penggunaan katil negeri-negeri tersebut adalah didapati rendah. Di samping itu, negeri-negeri yang mengalami masalah kekurangan kemudahan kesihatan juga dikenal pasti. Akhir sekali kajian menunjukkan terdapat peningkatan yang ketara ke atas permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan swasta. Sebagai institusi yang mementingkan keuntungan, agihan kemudahan kesihatan swasta antara negeri-negeri didapati kurang seimbang serta lebih tertumpu di kawasan-kawasan bandar. Sungguhpun demikian, sektor swasta berperanan di dalam menampung permintaan penduduk Malaysia yang semakin meningkat terhadap perkhidmatan kesihatan.

ABSTRACT

The objective of this project paper is to study the demand for public health services between 1990 to 1997 for the 14 states in Malaysia. Based on previous studies, several variables have been used as proxies for the demand of health services. The study also touches on the supply of public health services as well as the development in the demand for private health services. Cross-sectional and time-series data or pool data between 1990 to 1997 for the 14 states in Malaysia have been used. On the demand-side, results of the study show that number of admissions and beds utilization can be used as measurements for the demand of public health services. Whereas on the supply-side, the study shows that bed availability (bed complements) is more responsive to the demand for health services than the number of doctors. Furthermore, it is found that relatively, states with high number of beds available per 1000 population tend to have higher number of beds used, but the percentage of utilization is lower. Beside that, states which are lacking in public healthcare facilities are also identified. Lastly, the study shows that there is an increasing trend in the private sector growth. Being profit-driven, the private sector tends to concentrate in urban areas, and their services are found unequally distributed among states. However, private sector plays an important role in relieving some of the pressures on the growing demand for health services.

PENGHARGAAN

Syukur saya kepada Tuhan yang Maha Esa lagi Maha Penyayang kerana dengan limpah kurnianya membolehkan saya menyiapkan kajian ini dengan jayanya.

Penghargaan serta jutaan terima kasih yang tidak terhingga saya tujukan kepada Tuan Prof. Madya Dr. Ahmad Sobri bin Jaafar selaku penyelia yang telah banyak menunjuk ajar serta membimbing saya sehingga kajian ini dapat disempurnakan.

Saya mengambil kesempatan ini untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada pihak Kementerian Pendidikan Malaysia serta Dekan Sekolah Siswazah Universiti Utara Malaysia di atas peluang yang diberikan kepada saya untuk meningkatkan ilmu pengetahuan seperti yang saya cita-citakan. Tidak ketinggalan juga para pensyarah Sekolah Ekonomi, di atas sumbangan sama ada secara langsung atau tidak langsung di dalam menyiapkan kajian ini.

Seterusnya penghargaan ini ditujukan kepada para pegawai di Bahagian Rekod, Jabatan Kesihatan Negeri Kedah, pegawai-pegawai di Jabatan Perangkaan, para petugas di Perpustakaan Universiti Utara Malaysia, Perpustakaan Hospital Alor Setar serta Perpustakaan Awam Negeri Kedah (Bahagian Rujukan) di atas bantuan dan layanan mesra yang diberikan.

Akhir sekali, penghargaan dan terima kasih yang tidak terhingga juga kepada keluarga saya di atas sokongan dan galakan yang diberikan, tidak ketinggalan juga rakan-rakan sekuliah sesi 1998/99 dan 1999/2000.

JADUAL KANDUNGAN

Halaman

KEBENARAN MENGGUNA	i
ABSTRAK	ii
ABSTRACT	iii
PENGHARGAAN	iv
JADUAL KANDUNGAN	v
SENARAI JADUAL	vii
SENARAI RAJAH	viii
BAB SATU : PENGENALAN	
1.1 Permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan awam	1
1.2 Kenyataan masalah	2
1.3 Objektif kajian	
1.3.1 Objektif umum	4
1.3.2 Objektif khusus	4
1.4 Kepentingan kajian	5
1.5 Skop dan batasan kajian	
1.5.1 Skop kajian	5
1.5.2 Batasan kajian	6
BAB DUA : ULASAN KARYA	
2.1 Faktor-faktor penentuan permintaan	7
2.2 Kaedah pengukuran permintaan	8
2.3 Kaedah pengukuran penawaran	8
2.4 Kajian-kajian terdahulu	9

BAB TIGA : LATAR BELAKANG PERKHIDMATAN KESIHATAN
MALAYSIA (1990 - 1997)

3.1	Perkhidmatan kesihatan awam	
3.1.1	Peruntukan belanjawan	10
3.1.2	Kemudahan kesihatan	13
3.2	Perkhidmatan kesihatan swasta	15

BAB EMPAT : METODOLOGI KAJIAN - PENGANGGARAN PERMINTAAN
DAN PENAWARAN TERHADAP PERKHIDMATAN KESIHATAN

4.1	Data	19
4.2	Model kajian	
4.2.1	Pengukuran permintaan	20
4.2.2	Pengukuran penawaran	20
4.2.3	Hubungan antara permintaan dan penawaran	21
4.2.4	Respon angkubah-angkubah penawaran ke atas permintaan	23
4.2.5	Pengukuran permintaan di sektor swasta	24

BAB LIMA : ANALISIS DATA DAN DAPATAN KAJIAN

5.1	Hubungan antara permintaan dan penawaran	25
5.2	Respon angkubah-angkubah penawaran ke atas permintaan	29
5.3	Pengukuran permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan swasta	31

BAB ENAM : PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

6.1	Perbezaan permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan antara negeri	32
6.2	Pengagihan kemudahan kesihatan awam antara negeri	35
6.3	Permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan swasta	39
6.3.1	Impak permintaan sektor swasta	42
6.4	Kekangan-kekangan di dalam penyediaan kemudahan kesihatan awam	43
6.5	Masalah pendatang asing	47

BAB TUJUH : CADANGAN DAN PENUTUP

7.1	Kriteria bagi pengukuran penawaran perkhidmatan kesihatan	50
-----	---	----

BIBLIOGRAFI

LAMPIRAN

SENARAI JADUAL

	Halaman
Jadual 3.1 : Peruntukan belanjawan tahunan Kementerian Kesihatan Malaysia 1990 - 1997	11
Jadual 3.2 : Kemudahan hospital kerajaan - 1990 dan 1997	13
Jadual 3.3 : Bilangan pegawai perubatan, nisbah pegawai perubatan - penduduk 1990 dan 1997.	14
Jadual 3.4 : Kemudahan hospital swasta - 1990 dan 1997	16
Jadual 3.5 : Bilangan doktor, bilangan doktor per 1000 penduduk di hospital swasta - 1990 dan 1997.	17
Jadual 6.1 : Perbandingan penggenapan katil, bilangan katil digunakan dan kadar penggunaan katil per 1000 penduduk - 1990 dan 1997	33
Jadual 6.2 : Perbandingan penggenapan katil dan bilangan kemasukan di hospital swasta per 1000 penduduk - 1990 dan 1997	39
Jadual 7.1 : Nisbah kemudahan kesihatan - penduduk 1994	51

SENARAI RAJAH

	Halaman
Rajah 6.1 : Perbandingan penggenapan katil per 1000 penduduk antara negeri-negeri di Malaysia, 1990 & 1997	34
Rajah 6.2 : Perbandingan bilangan katil digunakan per 1000 penduduk antara negeri-negeri di Malaysia, 1990 & 1997	35
Rajah 6.3 : Perbandingan peratus penggunaan katil antara negeri-negeri di Malaysia, 1990 & 1997	35
Rajah 6.4 : Perbandingan penggenapan katil swasta per 1000 penduduk antara negeri-negeri di Malaysia, 1990 & 1997	40
Rajah 6.5 : Perbandingan bilangan kemasukan ke hospital swasta per 1000 penduduk antara negeri-negeri di Malaysia, 1990 & 1997	41
Rajah 6.6 : Bahagian perkhidmatan kesihatan yang disediakan oleh awam dan swasta (%)	44

BAB SATU

PENGENALAN

1.1 Permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan

Taraf kesihatan merupakan salah satu petunjuk kepada pembangunan ekonomi sesebuah negara. Secara umumnya, semakin tinggi tahap pembangunan ekonomi sesebuah negara semakin tinggilah taraf kesihatan rakyat. Namun demikian, selaras dengan pembangunan ekonomi didapati bahawa permintaan terhadap perkhidmatan kesihatan juga turut meningkat. Pertambahan permintaan ke atas perkhidmatan dan kemudahan kesihatan ini didorong oleh peningkatan dalam tahap pendidikan rakyat serta kesedaran ke atas pentingnya penjagaan kesihatan.

Perubahan demografi iaitu peningkatan jangka hayat penduduk juga menyumbang kepada peningkatan permintaan terhadap penjagaan kesihatan. Semakin lanjut usia, semakin bertambahlah keperluan untuk rawatan serta penjagaan kesihatan. Di negara-negara maju misalnya, kira-kira 30 - 50 peratus daripada kos keseluruhan kesihatan diperuntukkan kepada golongan berumur memandangkan golongan ini cenderung untuk mengidap sekurang-kurangnya satu penyakit kronik yang sukar diubati serta menelan belanja yang mahal (Abu Bakar Suleiman, 1996).

The contents of
the thesis is for
internal user
only

BIBLIOGRAFI

Abu Bakar Suleiman, Tan Sri Dato'. *Working for Health : A collection of keynote addresses and working papers presented by the Director General of Health Malaysia from 1990 - 1995*. Malaysia, Ministry of Health, 1997 .

Al Dizon. *Rethinking Healthcare Market Strategies*. Economic Bulletin, Singapore International Chamber of Commerce, May, 1999.

Chee, Heng Leng. *Health and Health Care in Malaysia : Present Trends and Implications for the Future*. Universiti Malaya, Institut Pengajian Tinggi, 1990.

Chen, Geraldine & Wang Qinan. *Patterns of Utilization of Medical Services in Singapore : Working paper Series 6-97*. Nanyang Technological University, Singapore, 1997.

Chesterman Esther . *Demand For Treatment and Choice of Provider : General Practitioner or Accident and Emergency Unit ; Economics and Health : 1988 Proceedings of the Tenth Australian Conference of Health Economists*. Edited by C. Selby Smith. Public Sector Management Institute , Faculty of Economics and Politics, Monash University, Melbourne, 1988.

Gavin Mooney. *Key Issues in Health Economics* . Great Britain, BPC Wheatons Ltd., Exeter, 1994.

Govindaraj, Ramesh, Murray, Christopher J. L. & Chellaraj, Gnanaraj. *Health Expenditures in Latin America*. The World Bank , Washington D. C., 1995.

Kanbur, M.G., Khulida Kirana Yahya, Mohamed Nasser Katib & Yen Siew Hwa. *An Economic Analysis of Regional Demand for Hospital Care : A case Study of Malaysia*. Universiti Utara Malaysia, School of Economics and Public Administration, 1992.

Low WY, SN Zulkifli, Wong YL and K Yusof. *Dawn of a New Millennium : Issues and Challenges of Public Health in Malaysia* .Social Obstetrics and Gynaecology, Faculty of Medicine, University of Malaya. University of Malaya Press, 1996.

Malaysia, *Bank Data Negeri dan Daerah*. Jabatan Perangkaan, 1991 - 1999.

Malaysia, *Buletin Perangkaan Sosial*. Jabatan Perangkaan, 1990 - 1997.

Malaysia, *Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia ke 7*, 1998.

Malaysia, *Laporan Ekonomi*. Kementerian Kewangan, 1990 - 1998.

Malaysia, *Laporan Suku Tahunan Bank Negara Malaysia*, 1999.

Malaysia, *Laporan Tahunan Kementerian Kesihatan Malaysia*, pelbagai terbitan, 1990 - 1997.

Malaysia, Majlis Tindakan Ekonomi Negara. <http://neac.gov.my/neac/>, 8.9.2000.

Malaysia, Majlis Tindakan Ekonomi Negara. *Pelan Pemulihan Ekonomi Negara : Agenda Tindakan*, Ogos, 1998.

Malaysia, *Petunjuk-petunjuk bagi Pengesanan dan Penilaian Strategi Kesihatan Untuk Semua Menjelang Tahun 2000*. Unit Sistem maklumat dan Dokumentasi, Kementerian Kesihatan Malaysia, pelbagai terbitan, 1992 - 1999.

Malaysia, *Rancangan Malaysia ke 6 (1991-1995); Rancangan Malaysia ke 7 (1995 - 2000)*. Jabatan Percetakan Negara, Kuala Lumpur.

Malaysia, *Rangka Rancangan Jangka Panjang Kedua 1991 - 2000*. Jabatan Percetakan Negara, Kuala Lumpur, 1990.

Phelps, Charles E. *Health Economics*. Addison-Wesley Educational publishers Inc., New York., 1997.

Pindyck, Robert S. Daniel L. Rubinfeld. *Econometric Models and Economic Forecasts : Fourth Edition*. McGraw-Hill International : Editions Economic Series, New York, 1997.

Santerre, Rexford E. & Neun, Stephen P. *Health Economics : Theories, Insights, and Industry Studies*. America ,Times Mirror Higher Education Group, Inc. Company, 1996.

The Consumers' Association of Penang (CAP). *Curing the Sick or the Rich? : The Rising Cost of Medical Care in Malaysia*. CAP Report : Number 2, June, 1983.

Varkevisser, Corlien M . *Designing and Conducting Health System Research Projects*. Canada, International Development Research Centre, 1991.

Wang, John. *Forestalling the Rising Costs of Medical Care*. Economic Bulletin, Singapore International Chamber of Commerce, May, 1999.